

STRATONIKEIA ÇALIŞMALARI 1

Stratonikeia ve Çevresi Araştırmaları

Editör
Bilal Söğüt

ege
YAYINLARI

Stratonikeia alışmaları I
Stratonikeia ve evresi Araştırmaları

Editör
Bilal Söğüt

ISBN 978-605-4701-98-8

© 2015 Ege Yayınları, İstanbul

Yayıncı Sertifika No: 14641

Bütün hakları saklıdır. / All rights reserved.

Bu kitapta yayımlanan makalelerdeki bilimsel içerik ve etik ile ilgili tüm sorumluluklar yazarlarına aittir.
Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

Baskı

Oksijen Basım ve Matbaacılık San. Tic. Ltd. Şti.
100. Yıl Mah. Matbaacılar Sit. 2. Cad. No: 202/A Bağcılar - İstanbul
Tel: +90 (212) 325 71 25 Fax: +90 (212) 325 61 99
Sertifika No: 29487

Yapım ve Dağıtım

Zero Prod. Ltd.

Abdullah Sokak, No. 17, Taksim
34433 İstanbul - Turkey
Tel: +90 (212) 244 7521 Fax: +90 (212) 244 3209
e.mail: info@zerobooksonline.com
www.zerobooksonline.com/eng
www.egeyayinlari.com

İçindekiler

Sunuş	VII
Önsöz	IX
<i>Bilal Söğüt</i>	
Stratonikeia'nın Yerleşim Tarihi ve Yapılan Çalışmalar	1
<i>Umay Oğuzhanoğlu</i>	
Stratonikeia Antik Kenti Çevresinde Erken Yerleşim İzleri	9
<i>Onur Kara</i>	
Kumyeri Erken Tunç Çağı Nekropolü'nde Saptanan Kremasyon Uygulaması ve KYM01 Numaralı Mezar	29
<i>Sedat Akkurnaz</i>	
Koranza Mimari Terrakotaları	45
<i>Murat Aydaş</i>	
Stratonikeia ve Lagina / Polis ve Peripolion	71
<i>Serdal Mutlu</i>	
Zeus Panamaros Kutsal Alanı ve Bayramları	79
<i>Rahşan Tamsü Polat</i>	
Stratonikeia Akdağ Nekropolü ve Gümü Geleneklerine Dair Gözlemler	95
<i>Nihal Kürüm Durnagözü</i>	
Antik Mankala Oyununun Stratonikeia'daki İzleri	107
<i>Fatma Aytekin</i>	
Stratonikeia'dan Provocator Stelleri	125
<i>Ahmet Tolga Tek – Hüseyin Köker – Emin Sarıöz</i>	
Stratonikeia 2008-2014 Sezonları Sikke Buluntuları Hakkında Ön Rapor	137
<i>Tunç Sezgin</i>	
Yeldeğirmen Tepe'den Geç Klasik Döneme Tarihlenen Bir Lahit	143
<i>Gökçen Kurtuluş Özataşkın</i>	
Stratonikeia Kenti Bizans Dönemi Liturjik Taş Eserleri	159
<i>Muradiye Özataşkın</i>	
Stratonikeia Bizans Dönemi Cam Buluntuları	175

<i>Saim Cirtil</i>	
Stratonikeia Kazısı İslâmî Sikke Buluntuları (2008-2013)	189
<i>Selda Özgün Cirtil</i>	
Bir Ehl-i Keyf Eşyası Lüle: Stratonikeia'dan Örnekler (2012-2013)	213
<i>Osman Kunduracı</i>	
Yeşilbağcılar (Gıbye)'da Bulunan Türk Dönemine Ait Eserler	233
<i>Mehmet Sağır – İsmail Özer – Zehra Satar – Erksin Savaş Güleç</i>	
Stratonikeia İnsanları	249
<i>Halil Kumsar – Ömer Aydan</i>	
Stratonikeia Antik Tiyatrosu Batı Bölümünde Meydana Gelen Heyelanın Oluşum Nedenlerinin Statik ve Dinamik Şartlar Altında İncelenmesi	257
<i>Ali Yaşar</i>	
Stratonikeia Doğu Portik Taban Mozaiklerinin Mevcut Korunma Durumu ve Konservasyonuna Yönelik Öneriler	265
<i>Uygar Sarpkaya – Olcay Düşen</i>	
Stratonikeia Antik Kenti ve Çevresinin Florası	277
<i>Raşit Urhan – Mehmet Karaca – Esat Kızılkaya</i>	
Stratonikeia Antik Kenti (Yatağan-Muğla) ve Çevresinin Faunası	291

Stratonikeia Bizans Dönemi Cam Buluntuları

Muradiye ÖZTAŞKIN*

Stratonikeia, Roma Dönemi'nde Asya eyaletinde yer alan zengin ve bağımsız bir kenttir. Geç Antik Çağ'da değişen siyasi ve ekonomik koşullarla birlikte önemini korumaya devam etmiştir. Bizans Dönemi'nde Stratonikeia, Karia Bölgesi piskoposluk merkezlerinden birisidir. Konsil kayıtlarından M.S. 5. yy'dan M.S. 8. yy' kadar kentte görev yapan üç farklı piskoposun varlığı bilinmektedir. Yazıt ve mühürlerden M.S. 5-6. yy'larda ve M.S. 10-11. yy'da görev yapmış beş farklı piskoposun daha isimleri tespit edilmiştir¹.

Stratonikeia'daki mimari kalıntıların yoğun toprak tabakası ile örtülü olması ve Osmanlı Dönemi'nden itibaren köy yerleşimindeki yoğun inşaa faaliyetleri nedeniyle Stratonikeia'nın Bizans Dönemi yerleşim dokusu kazı çalışmaları sayesinde gün ışığına çıkartılabılmıştır. Gymnasion, tiyatro ve bouleterion gibi işlev dışı kalan Roma yapılarının yanı sıra Kuzey Cadde'nin de yeni din ve toplumsal yapıya uygun şekilde dönüştürülmesiyle kentin farklı bir silüet kazandığı anlaşılmaktadır.

Bu çalışmanın konusunu oluşturan cam buluntular 2009-2011 yılları arasında kentin Kuzey Caddesi'nde yapılan kazı çalışmalarında bulunmuştur. Bu çalışmalarda kentin kuzeyinde yer alan çift açıklıklı anıtsal giriş kapısı ve bunların arasındaki çeşme yapısının sur duvarı ile birlikte onararak Bizans Dönemi'nde kullanılmaya devam edildiği tespit edilmiştir². Çeşme zeminindeki mozaikler üslup ve teknik bakımdan M.S. 5. yy özellikleri göstermektedir. Daha önceki kazı çalışmalarında çeşmede bulunan kadın ve erkek portreleri, üslup özelliklerine göre M.S. 460 yılına tarihlendirilmiştir³. Yazıtlardan bu portrelerin kentteki su kanallarının tamiratını yaptıran Apollinarios ve eşine ait olduğu anlaşılmaktadır⁴. Bu nedenle çeşme yapısındaki Bizans Dönemi onarımları M.S. 5. yy'da gerçekleştirilmiş olmalıdır. Devam eden kazı çalışmalarında çeşmenin doğusunda sur duvarına bitişik konumda üç nefli bir bazilika ve buna bağlı mozaik döşemeli bir portik ile müştemilatlar ortaya çıkartılmıştır⁵. Günümüzde kilisenin sadece nartheks duvarları, naosun taş döşemesi ve kısmen naos duvarları görülebilmektedir. Kiliseden güneye doğru uzanan portik kilisenin inşasıyla birlikte planlanmıştır. Yapılan çalışmalarda bulunan mozaik döşeme çeşme yapısındaki benzer bir işçilik göstermektedir. Mevcut verilere göre; Kuzey Cadde'nin anıtsal kapı ile bağlandığı tüm bu alan, M.S. 5. yy'da tekrar düzenlenmiştir.

* Yrd. Doç. Dr. Muradiye ÖZTAŞKIN, Pamukkale Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Sanat Tarihi Bölümü, Denizli.
E.posta: muradiyeb@pau.edu.tr

Buluntular üzerinde çalışmama izin veren Prof. Dr. Bilal Söğüt'e ve özverili çalışmaları nedeniyle kazı ekibine, ayrıca çizim çalışmalarında yardımcı olan Arkeolog Elif Gülşen Hiçdurmaz'a ve buluntuların tamamını fotoğraflayan Arkeolog Emin Sarıüz'e teşekkürlerimi sunarım.

¹ Piskopos Eupheithus M.S. 451'deki Kadıköy Konsili'ne, piskopos Theopemptus M.S. 692'deki Konstantinopolis Sinodu'na, piskopos Gregorios ise M.S. 787'deki İznik Konsili'ne katılmıştır. M.S. 5-6. yy' ait yazıtta piskopos Kleo[nymos] (Kleobios ya da Kleonikos), M.S. 10. yy' ait bir başka yazıtta ise piskopos Ioannes'in isimleri geçer (Ruggieri 2005, 50; Ruggieri 2009, 215). M.S. 10-11. yy'larda piskoposluk yapan keşiş Dionysios ve piskopos Georgios'un isimleri ise mühürlerden bilinmektedir (Nesbitt-Oikonomides 1996, 183-184).

² Söğüt 2010, 269.

³ Özgün-Stutzinger 1985, 237-274.

⁴ Şahin 2010, 65-66.

⁵ Söğüt 2011, 194-211.